

Kolosimbu rekwa du takwaka Pol hayindén nyingga

Pol

¹ God wuniré wasékendéka wuni Pol Krais Jisasna hundi hora yikwa du reta wuni guniré we nyingambu. Nana nyayika Timoti wuni wali reta ani gunika hayi.

² Wuni guni Kolosimbu rekwa Godna du takwaré wuni we. Guni Krais Jisasna hundi jémaba xékékwa du takwa, wuna nyama bandi guniré wuni we.

Nana yafa God gunika saréfa naata guniré yikafre huruta, nakélak huru biya mawuli hwendét, guni jémaba rengute ani déré wakwexéké.

Kolosimbu rekwa du takwa di Kraiska jémaba saréké

³⁻⁴ Guni Jisas Kraiska jémaba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” naata dé wali natafa mawuli héraata renguka ani wundé xékéna. Guni Godna atéfék du takwaka némafwimbu mawuli yanguka ani wundé xékéna. Xéka ani gunika sarékéta atéfék nukwambu ani nana Néma Du Jisas Kraisna yafa Godka diména nae.

⁵ Hanja guni Jisas Kraisna mwi hundi, wun yikafre hundi, tale xékéngun nukwa guni ané hundi akwi guni xéké. God déka getéfambu rekwa yikafre jondu gunika hwetandé. Wun hundi xékéta wun yikafre jonduka guni haxé. Haxéta guni Godna du takwaka némafwimbu mawuli guni ye.

6 Guni Jisas Kraisna hundi tale xékéta wundé xékélakingu. God du takwaka saréfa naata diré dé yikafre huru. Hurundékaka xékélakita, guni déka hundi jém̄ba xékéta déka séfélak yikafre jém̄ba guni ya. Guni male wungi huruhambanguni. Atéfék hafwambu rekwa du takwa akwi di Kraisna hundi jém̄ba xékéta déka séfélak yikafre jém̄ba yandaka Kraisna yikafre hundi dé némafwi xaku.

7 God du takwaka saréfa naata diré yikafre hurundékaka, Epafras guniré dé wakwe. Wakwendéka guni wun jooka xékélaki. Dé ani maki Kraisna yikafre jém̄ba yakwa du rendéka nani déka némafimbu mawuli ye. Dé Kraisna jém̄ba yata dé ani mawuli yanaka maki dé guniré yikafre huru.

8 Dé ani wali reta rengukangalaka dé hundi wa. Godna Hamwinya guniré hora téndéka guni nak du takwaka akwi anika akwi némafimbu mawuli yangukaka dé aniré wa.

Pol dé Godka wa, dé diré yikafre hurundéte

9 Wun hundi xéka ani atéfék nukwambu Godré wa, gunika. Ani angi Godka wakwexéké. Guni God mawuli yandéka atéfék jémbaka xékélakitanguni. Xékélakingut Godna Hamwinya guna mawulimbu sukwekéndét, guni atéfék yikafre jémbaka akwi yikafre sémbutka akwi jém̄ba xékélakitanguni. Wungi ani Godka wakwexéké.

10 Wun jémbaka xékélakita guni wun jém̄ba yatanguni, nana Néma Du mawuli yandéka maki. Jém̄ba yangut nana Néma Du dé yatenguka atéfék jémbaka akwi, retenguka sémbutka akwi, mawuli yatandé. Jém̄ba yata guni yikafre mi maki yikafre sék xakétanguni. Xakéta guni Godka akwi jém̄ba xékélakitanguni.

11 Dé némafwi hambuk yata atéfék néma duré sarékéngwanda gunika wun hambuk hwendét, guminbu nak maki nak maki xak xakundét guna mawuli généhafi yata hambuk térandé. Téndét guni yikafre mawuli yata retanguni.

12 Hanja nana yafa God naniré dé waséke, nani wali Godna hundi xékékwa du wali Godna yikafre hwetendéka jondu hérambete. Hérae nani Godna larékombu retame. Retembekaka sarékéta nani Godka diména natame.

13 Hanja nani Satanéna hundi xékémbeka dé naniré hurundéka nani halékingambu nani re. Rembeka dé God naniré yikafre huruta naniré hérae déka nyanéna du takwa wali takandéka nani di wali rembeka dé nanika jém̄ba hatita dé néma du re. Némbuli nani Godna nyanéna hundi xékéta déka du takwa nani re. God déka nyanka dé némafswimbu mawuli ye.

14 Satan naniré hora téndéka Godna nyan nanika hiyae dé Satanéna tambambu naniré hera. Hérae hanja hurumben haraki saraki sémbut yakwanyindéka nani déka du takwa nani jém̄ba re.

Pol dé wa, Kraisna sémbutka akwi, Kraisna jémbaka akwi

15 Ané héfambu reta nani Godré xéhambame. Déka nyan dé God maki rendéka nani déré xéta nani Godka xékélaki. Maka du nyan rendaka maki, Godna nyan dé atéfék huratakandén jonduka néma du re.

16 Démbu atéfék jondu di xaku. Nyirmbu rekwa jondu akwi, héfambu rekwa jondu akwi, xémbeka jondu akwi, xéhafi yambeka jondu akwi, wun jondu atéfék dé hurataka. Godna getéfambu rekwa

du, ensel, enselna néma du, haraki hamwinyana néma du akwi dé hurataka. Dé atéfék jonduka néma du renjoka dé hurataka.

¹⁷ Godna nyan tale rendéka dé atéfék jondu hukémbu xaku. Déka mawuli yandéka maki di atéfék jondu xaakwa di wungi jém̄ba re.

¹⁸ Godna nyan Krais déka hundika xékékwa atéfék du takwaka dé néma du re. Wungi reta dé dé humbu maki rendéka di déka hundika xékékwa du takwa déka séfi maki di re. Hanja hiyandéka God wandéka dé wambula ramé. Raama dé wambula ramétekwa du takwana maka du xaku. Raméndéka hukémbu hiyandé du takwa déka hukémbu ramétandi. Dé hafu atéfék jonduka néma du renjoka dé wungi huru.

¹⁹ God déka hamwinya déka hambuk déka atéfék jondu déka nyanmbu sukweka rendate mawuli yata dé wungi huru.

²⁰ Ané jooka akwi God dé mawuli ya. Hanja atéfék du takwa jondu akwi di Godna mama di. Wungi rendaka dé héfambu rekwa atéfék du takwa jondu, anwambu rekwa atéfék du takwa jondu akwi, dé wali natafa mawuli hérandate dé God mawuli ya. Mawuli yata wandéka déka nyan mimbu hiyandéka déka nyéki dé bleké. Blekéndénka atéfék du takwa di God wali natafa mawuli héraata di dé wali jém̄ba retandi.

²¹ Guni akwi guni hanja haraki saraki mawuli xékéta haraki saraki sémbut guni huru. Wungi huruta guni Godna mama reta afakémbu guni re, Godka.

²² Hanja wungi renguka Krais dé ané héfambu rekwa duna séfi hérae re gunika dé hiya, guni

God wali natafa mawuli hérangute. Guniré Godka huru yinjoka dé wungi hiya. Hura yindét guni Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa retanguni. Wun nukwa nawulak du takwa hurungun sémbutka guniré haraki hundi yamba wakéndi.

²³ Guni Krais Jisaska guni jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” guni na. Wungi naata guna mawuli sarékémbu nak maki nak maki sarékékénguni. Natafa mawuli héraata Krais Jisaska jémba sarékéta guna mawulimbu hambuk yangut, dé guniré huru yitandé Godka. Guni Krais Jisasna yikafre hundi yatakahafi yata God guniré yikafre hurutendékaka haxéngut, dé guniré huru yitandé Godka. Wun yikafre hundika di atéfék héfambu wa. God wandéka wuni Pol wuni akwi Krais Jisasna hundika jémba yakwa du wuni re.

Pol dé diré yikafre huru

²⁴ Némbuli wuni jémba yata guniré yikafre huruta wuni hangéli hérae. Hérae wuni yikafre mawuli yata mawuli sawuli wuni ye. Hanja Krais Jisas dé déka hundika xékékwu du takwaka dé hangéli héra. Wunde du takwa di déka séfi maki di. Wuni akwi wuna séfimbu wuni hangéli héra, Kraisna séfiré yikafre hurunjoka. Hangéli hérawut wuna hangéli Kraisna hangéli wali sukwekéndét, di Kraisna séfimbu rekwa du takwa jémba retandi.

²⁵ God wunika jémba dé hwe, wuni guni nak téfambu rekwa du takwaré yikafre huruta gunika jémba hatiwute. Hwendéka wuni déka jémba yakwa du wuni re. God wuni atéfék héfambu

Godna yikafre hundi wawute dé wunika wun jémba hwe.

²⁶ Hanja God déka hundi dé faku, atéfék héki hwariimbu rendé hémka. Némbuli déka du takwaré dé wakwe, fakundén hundika.

²⁷ Wun fakundén hundi dé God naniré yikafre male hurutendéka jooka dé wa. God guni nak téfana du takwa akwi wun hundika xékélakingute dé mawuli ye. Wun yikafre male joo angi dé, Krais guna mawulimbu dé té. Téndéka guni dé wali jémba retenguka nukwaka guni haxéta jémba re.

²⁸ Wun Kraiska nani hundi we. Wungi wata nani di haraki sémbut hurundamboka nani hambukmbu we. God nanika yikafre xékélélaki hwendéka nani atéfék du takwaré wakwe, di déka jémba xékélakindate. Di Kraisna hundi jémba xékéta dé wali natafa mawuli héraata rendat, nani Godka diré hérae hora yitame. Nani diré hérae Godka hora yinjoka nani Kraisna hundi we.

²⁹ Di wungi rendate wuni weséka jémba ye. Krais dé wunika hambuk hwendéka déka hambuk wuna mawulimbu téndéka wuni hambuk jémba wuni ye.

2

Nani Kraiska jémba sarékétame

¹ Guni Krais Jisasna hundika xékékwa Kolosimbu rekwa du takwa, gunika weséka yawun jémbaka xékélakingute wuni mawuli ye. Krais Jisasna hundika xékékwa Laodisiambu rekwa du takwaka akwi wuni weséka jémba ya. Wuna saawi xéhafi yandé Krais Jisasna hundi xékékwa nawulak du takwaka akwi wuni wungi weséka jémba ya.

² Wuni wun jémba wuni ya, guni di wali roohafi yangut, guna mawuli hambuk téndéte. Guni wungi yata guna du takwaka némafwimbu mawuli yata di wali natafa mawuli héraata guni Krais Jisasna jémba nawulakéka akwi xékélakitanguni. Xékélakingut yikafre mawuli guna mawulimbu sukwekétandé. Sukwekéndét guni God hanja faakwa takandén hundika jémba xékélakitanguni. Wungi xékélakingute wuni mawuli ye. God faakwa takandén hundi angi dé, Krais hafu dé.

³ Atéfék God takandén yikafre jondu, déka mwi hundi akwi déka xékélelaki akwi di Kraismbu faakwa re.

⁴ Du nawulak guniré séfélak hundi wata guniré yéna yandamboka wuni wun hundi guniré we.

⁵ Guni wali rehafi yata, afakémbu reta, gunika sarékéta, wuni wun hundi guniré we. Wuna mawuli guni wali dé té. Téndéka wuni hundi xéké, guni Kraiska jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” naata déka hundi yatakahafi yata guni natafa mawuli héraata jémba renguka. Xékéta wuni yikafre mawuli yata mawuli sawuli yata wuni re.

Krais wali natafa mawuli héraata jémba retame

⁶ Guni tale Krais Jisasré héranguka maki némbuli dé wali natafa mawuli mé hérae re.

⁷ Reta déka jémba sarékéta guna mawulimbu déka hambuk ye retanguni, yikafre mi héfambu méngi yake hambuk ye téndéka maki. Nani déka guniré wakwemben hundika jémba sarékéta, guni watanguni, “Krais Jisasna hundi wu mwi hundi

dé. Nani déka du takwa wungi re wungi re retame.” Wungi wata guni Godka diména nanguka mawuli guna mawulimbu sukweka gwanda yindé.

⁸ Guni xékélaki natanguni. Séfélak hundi bulékwa du takwa nawulak gunika yae guniré yénataka hundi wata guniré témbéra harindat, guni Krais Jisasna jémbaka hu hwenjoka, xékélaki natanguni. Wunde du takwa mwi hundi wahafindi. Yénataka hundi male di we. Di mandékana hundi, ané héfana jonduka male di we. Krais Jisas wun hundika diré wakwehambandé. Guni deka hundi xékénjoka xékélaki natanguni.

⁹ Godna atéfék hundi akwi déka atéfék hambuk akwi déka atéfék jondu akwi Kraisna séfimbu sukweka téndéka wuni guniré wungi we.

¹⁰ Guni Krais wali natafa mawuli héranguka Godna yikafre jondu guna mawulimbu akwi dé sukweka té. Krais dé atéfék gavmanka akwi atéfék néma duka akwi dé néma du re.

¹¹ Hanja Juda di Godna du renjoka di deka dunyana séfi di séké. Guni Kraismbu reta guni séfi sékéndé du maki guni re. Du nak déka tambambu guna séfi sékéhafi yandéka Krais guna mawulimbu dé ané héfa séfina haraki sémbut xatéka yaki.

¹² Guni Kraisna ximbu guré naande Krais hrundén maki guni huru. Dé hiyandéka di déré wekwambu réméndaka God déré dé husaramé. Guni Kraisna ximbu guré naande guni wambula raama xale. Guni Godka jémba sarékéta Godna hambukéka sarékénguka God wandéka guni huli du takwa guni re.

¹³ Hanja guni haraki saraki sémbut huruta guna

séfi sékéhafi yata guni hiyandé du takwa maki guni re. Wungi renguka God guniré yikafre hurundéka guni huli du takwa maki Krais wali re. Dé nana atéfék haraki saraki sémbut yakwanyita

¹⁴ naniré hasa hwetendéka haraki jondu dé héreki. Hanja nani Godna atéfék hambuk hundi wandén maki hurunjoka nani hurufatiké. Hurufatikembeka déka hambuk hundi nana sémbutka haraki hundi wata dé nana mama maki re. Némbuli God wun haraki hundi hérekita dé wun hundiré ramimbu xiyaе mimbu wundé hatekandé, Krais wali.

¹⁵ Wungi huruta dé haraki hamwinyana hambuk akwi Satanéna hambuk akwi dé héreki. Krais mimbu hiyandénka dé God diré sarékéngwandé, atéfék du takwana makambu.

Nani Krais wali nani hiya

¹⁶ God wungi hurundéka némbuli guniré wuni we. Du nawulak gunika ye gunika haraki hundi wakéndi, hénooka akwi hulinguka akwi yakéréngute. Wungi wandat guni deka hundi yamba xékékénguni. Di némafwi hénoo hora sa nukwa, huli bafu gaye téléka nukwa, baka hwa nukwa akwi guni jémba yangumboka haraki hundi wandat, guni wunde duna hundi xékékénguni.

¹⁷ Wun jondu wu hukémbu xakutekwa jonduna haki maki male di. Wun mwi jondu Kraismbu dé té.

¹⁸ Wunde du gunika ye yéna yata di wa, “Nani nana xi husandata enselna ximbu nani haréké. Nani janji maki hwaata Godna jémbaka wundé xékélakikwa. Wungi xékélakita nana ximbu

harékéhafi yambeka nana yikafre mawuli guna mawuliré dé sarékéngwandé.” Wungi wata di baka deka ximbu harékéta guna xi di husanda. Wungi wandat, guni deka hundi xékékénguni.

19 Di nana néma du Krais Jisaska wundé hu hwenda. Krais Jisas nana humbu maki dé. Nani déka hundi xéka nani déka séfimali maki me. Duna humbu, man, tamba, hambuk, séfi akwi jémba téndét, wun du hambuk yata dé jémba té. Jémba téndéka maki, Krais Jisaska jémba sarékékwá du takwa déka hundi xékéta dé wali natafa mawuli heraata hambuk yata di jémba re. God dika hambuk hwendéka di hambuk yandaka déka hém dé némafwi ya.

20 Guni Krais wali guni hiya, ané héfana hambuk hundika. Hiiae métaka guni ané héfambu rekwa du maki guni wun hambuk hundika wambula xéké? Wun hundi angi maki dé.

21 “Guni wun joo guna tambambu yamba hurukénguni. Wun hénoo yamba sakwexékénguni. Wun joo yamba séngétakékénguni.”

22 Wun hundi dé hurungut hényitekwa jonduka dé wa. Wun hambuk hundi dé duna hundi male dé. Du male di wun hundi wakwe.

23 Wakwendakaka sarékéta guni deka hundi xékékénguni. Wunde du di deka mawuli sarékémbu di Godna ximbu yéna yata harékéta, deka xi husandata, Godna mawuliré yikafre hurunjoka di deka séfiré haraki huru. Wungi hurundaka nawulak du diré xe di wa, “Wunde du xékélelakikwa du di.” Wungi wata di xékélakihambandi. Wun yénataka sémbut nana séfina haraka saraki mawuliré haraki sémbutré

hérekinjoka dé hurufatiké.

3

*God wandéka nani Krais wali natafa mawuli
héraata re*

¹ Krais Jisas hiyae wambula raama dé Godna yika tamba sakumbu re. Guni Krais wali natafa mawuli hérae dé wali raama guni wun anwarmbu rekwa jonduka héranjoka male mé guni saréké.

²⁻³ Guni ané héfana jonduka hiyae guni Krais wali wambula raama huli mawuli hérae guni huli du takwa maki jémba re. Reta guni God wali natafa mawuli héraata re. Reta guni ané héfana jonduka sarékéhafi yata wun anwarmbu rekwa jonduka male mé guni saréké.

⁴ Krais Jisas dé hafu dé nanika huli mawuli hwe. Hukémbu dé nukwa hanyikwa maki reta yandét atéfék du takwa déré xétandi. Wun nukwa guni dé wali reta nukwa hanyikwa maki retanguni. Rengut di du takwa déka hambuk guna hambukré akwi xétandi.

Nani huli mawuli wundé hérakwa

⁵ Wun jonduka sarékéta angi hurutanguni. Némbuli guni ané héfana séfimbu guni re. Guna séfina man tamba atéfék séfi di Krais wali hiyae di haraki saraki sémbut wambula yamba hurukéndi. Wun haraki saraki sémbut angi dé, du yambumbu tékwa takwa wali hwa, du takwa wali haraki saraki sémbut huru, du nak nak duna takwaka mawuli ya, takwa hési hési takwana duka mawuli ya, haraki saraki mawuli ya, nak du takwana jonduka mawuli ya, wungina haraki saraki jonduka wuni we. Du takwa nak du takwana

jonduka mawuli yandéka, di Godka sarékéhafi yata di yénataka god maki jonduka di saréké. Wun haraki saraki sémbutka atéfék wuni we.

⁶ Du takwa wun haraki saraki sémbut hurundaka God mawuli wita dé déka hundi xékéhafi yakwa du takwaré wun haraki saraki sémbut hasa hwetandé.

⁷ Hanja guni ané héfana jonduka male sarékéta guni akwi wun haraki saraki sémbut guni huru.

⁸ Némbuli guni ané atéfék haraki saraki sémbutka hu hwetanguni. Guni rékambambu wahafi yata dika mawuli wikénguni. Guni du takwaka haraki saraki mawuli xékéhafi yata dika haraki hundi wakénguni. Guni haraki hundi bulékénguni.

⁹ Hanja guni xékéngun haraki mawuli akwi hrungun haraki saraki sémbutka akwi hu hwetaka némbuli guni yénataka hundi guni nak nakéka yamba wakénguni.

¹⁰ Wun jonduka hu hwetaka guni huli mawuli wundé hérangu. Hérae huli du takwa guni re. Renguka God gunimbu dé jém̄ba ya, guna mawuli déka mawuli maki téndéte. God gunimbu dé jém̄ba ya, guni déka jém̄ba xékélakingute. Jém̄ba yandét guni wun haraki saraki sémbut hurukénguni.

¹¹ Guni Krais Jisasna hundika xéka huli mawuli wundé hérangu. Hérae guni hémémbu hémémbu rekénguni. Natafa mawuli héraata natafa hémémbu retanguni. Hanja guni hémémbu hémémbu guni re. Guni nawulak Judana hémémbu guni re. Guni nawulak Grikna hémémbu guni re. Guni nawulak Judana hém hurundan maki guni séfi séké. Nawulak séfi sékéhambanguni. Nawulak jém̄ba xékélaki hafi yata guni nawulak jém̄ba xékélaki.

Nawulak néma du takwa reta guni nawulak deka jém̄ba yakwa du takwa guni re. Némbuli wun jooka sarékéta, guni nak maki nak maki mawuli yahafi yata, hémémbu hémémbu yamba rekénguni. Krais guna mawulimbu téndét guni Krais wali natafa mawuli héraata déka natafa hémémbu male retanguni. Krais dé hafu guna néma du dé re.

Nani du takwaka némafswimbu mawuli yatame

12 God guniré waséketaka gunika némafswimbu mawuli yandéka guni déka du takwa guni re. Reta guni ané yikafre sémbut hurutanguni. Guni atéfék du takwaka saréfa naata diré yikafre hurutanguni. Guni guna ximbu harékéhafi yata guni nawulak du takwaré yikafre hundi nakélak nakélak watanguni. Di guniré haraki saraki sémbut hurundat, guni diré hurundan haraki saraki sémbut hasa huruhafi yata guni jém̄ba male retanguni.

13 Guni guna du takwaka yikafre mawuli yatan-guni. Nana Néma Du Krais hurungun haraki saraki sémbut yawkanyitaka wun jooka wambula sarékéhambandé. Hurundéka maki guni akwi hurutanguni. Nak du takwa guniré haraki saraki joo hurundat, guni “Reséndé” naata wun jooka wambula sarékékénguni.

14 Guni du takwaka némafswimbu mawuli yata diré yikafre hurutanguni. Wun hundi némafwi hundi dé. Guni wungi huruta, di wali natafa mawuli hératanguni. Héraata jém̄ba retanguni.

15 God guniré wandéka guni Kraisna hundika xéka guni natafa hémémbu male guni re. Wun hém Kraisna séfi dé. Reta guni Kraismbu nakélak

huru biya héranguka wun nakélak huru biya guminbu téndét guni nakélak huru sémbut hurutanguni. Guni di wali jém̄ba male retanguni. Wungi reta Godka diména natanguni.

¹⁶ Guniré wuni we. Krais wandén hundi guna mawulimbu hambuk ye tékwandé. Téndét guni wun hundi jém̄ba xékéta guni wun hundika sarékéta, di wun hundika jém̄ba xékélakindate, guni guna du takwaré wakwetanguni. Guni Godka diména naata déka ximbu harékéta déka gwar watanguni. Godna nyungambu hwaakwa hundi xéta déka gwar watanguni. Guna mawuli yikafre yandéte guni nawulak gwar akwi déka watanguni.

¹⁷ Guni nawulak hundi wata nawulak jém̄ba yata guni Néma Du Jisasna ximbu male hurutanguni. Wungi huruta guni déka du takwa reta dé wali natafa mawuli héraata guni nana yafa Godka diména natanguni.

Pol dé du takwa nyangwalka hundi wa

¹⁸ Guni takwa, guna duna hundi xékétanguni. Guni wungi hurungut, wu yikafre dé, Néma Du Godna makambu.

¹⁹ Guni du, guna takwaka némafimbu mawuli yatanguni. Yata dika haraki mawuli xékéhafi yata diré haraki hundi wakénguni.

²⁰ Guni nyangwal, guni guna yafa ayiwana atéfék hundi xékéta wandaka maki hurutanguni. Guni wungi hurungut, Néma Du God guna sémbutka mawuli yatandé.

²¹ Guni yafa, guna nyangwalré haraki huruta diré baka haraki hundi wakénguni. Wungi haraki

hurungut di haraki mawuli xékéta jémba yamba rekéndi.

Pol jémba yakwa du takwaka akwi jémbaka hatikwa duka akwi dé wa

22 Guni nak duna jémba yakwa du takwa, guna jémbaka hatikwa duna atéfék hundi jémba xékéta wandén maki hurutanguni. Guna taku séfimbu male wungi hurukénguni, di guna jémba xéta mawuli yandate. Guni dika yikafre mawuli yata Néma Du Kraiska roota guni guna jémba jémba yatanguni.

23 Guni guna jémbaka hatikwa duka male jémba yahambanguni. Guni Néma Du Kraiska guni jémba ye. Wungi yata guni guna jémba jémba male yatan-guni.

24 Guni xékélaki. Néma Du God déka du takwa hurundan yikafre joo hasa hwenjoka dé dika déka hanja wasékendén yikafre jondu hwetandé. Wungi xékélakita ané héfambu reta guna jémba jémba male yatanguni. Guni Néma Du Krais Jisaska guni jémba ye.

25 God haraki saraki sémbut hurundé du takwaré hurundan haraki saraki sémbut diré hasa hwetandé. Haraki saraki sémbut hurundé atéfék du takwaré God natafa hundi male watandé. Dé némafwi kot xékéta néma du retendéka nukwa dé diré natafa hundi male watandé.

4

1 Guni jémba yakwa du takwaka hatikwa du, guni xékélaki. Guna Néma Du God déka getéfambu reta dé guna jémbaka hati. Wungi xékélakita guni

guna jémba yakwa du takwaka yikafre male hurutanguni. Diré haraki saraki sémbut yamba hrukénguni.

Angi hurutanguni

² Guni atéfék nukwambu God wali hundi bulétanguni. Buléta guni nak joo nak jooka sarékékénguni. Déka male sarékéta, wendé nahafi yata, atéfék nukwambu déka diména naata dé wali hundi bulétanguni.

³ Guni dé wali hundi buléta nanika déré watan-guni, dé naniré yikafre hurundéte. Naniré yikafre huruta dé naniré yambu wakwendét, nani Krais Jisasna hundi atéfék du takwaré jémba watame. Hanja God wun hundi dé faku. Némbuli dé naniré wakwe. Wuni wun hundi hanja wuni wa. Wawuka Kraisna mama hélék yata wuniré séndé gembu husolotakandaka wuni re.

⁴ Guni Godré watanguni, dé wuniré yikafre hurundét wuni wun hundi jémba wawute, God mawuli yandéka maki.

⁵ Guni hafwambu rekwa du takwa wali hundi buléta guni jémba xékélakita yikafre sémbut male hurutanguni. Hurungut guni dika Kraisna hundi bulétenguka nukwa xakundét, guni Kraisna hundi jémba watanguni.

⁶ Deka mawuli jémba téndéte guni diré yikafre hundi male watanguni. Guna hundi hunyi maki résék yatandé. Résék yandét, di guniré Kraisna hundika nawulakéka wakwexékéndat, guni xékélakita deka hundi jémba hasa watanguni.

Pol Tikikus bér Onesimus ré wandéka bér yi

7 Nana némafwimbu mawuli yambeka bandi Tikikus gunika ye wuni yawuka atéfék jémbaka watandé. Tikikus dé yikafre jémba male yata dé nani wali nana Néma Duka jémba yakwa du re.

8 Wuni déré wa, dé rembekaka guniré wanjoka gunika yindéte. Dé wandét xékélakingut dé guna mawuliré yikafre hurutandé.

9 Guna getéfana du Onesimusré akwi wuni wa, dé Tikikus wali yindéte. Dé akwi Krais Jisasna hundika jémba xéka dé nana némafwimbu mawuli yambeka bandi dé. Wun du yéték ambu hurumben atéfék jonduka guniré watambér.

Pol Kolosika dé dinguna na

10-11 Wuni wali séndé gembu hwaakwa du Aristarkus, dé gunika dinguna nae. Ambére du yéték akwi, Jisas déka nak xi Jastus bér Barnabasna waa Mak, bér gunika dinguna nae. Hanja wuni gunika hundi hayi Makéka. Dé gunika yindét, guni déré yikafre hurutanguni. Wunde du male di Judana du reta di Krais Jisasna hundi xéka di wuni wali Godna jémba ye. Yata di wuna mawuliré yikafre huru.

12 Guna getéfana du Epafras akwi dé gunika dinguna nae. Dé Krais Jisasna jémba yakwa du reta dé atéfék nukwambu héndék dé wesékéta Godré wa, guni guna mawulimbu hambuk ye téngut, guni Godna hundi atéfék xékéta wandén maki hrungute.

13 Dé guniré akwi Laodisiambu rekwa du takwaré akwi, Hieropolismbu rekwa du takwaré akwi yikafre hurunjoka dé némafwimbu mawuli ye. Wungi xékélakita wuni guniré we.

14 Némafwimbu mawuli yambeka du, nana dokta Luk, bér Demas akwi, bér gunika dinguna nae.

15 Laodisiambu rekwa nyama bandi akwi, nana nyange Nimfa akwi, léka gembu hérangwandéta Godna ximbu harékékwa du takwaka akwi nani dinguna nae. Guni diré wungi watanguni.

16 Anényinga xékétaka guni Laodisiambu rekwa Krais Jisasna hundika xékékwa du takwaka nyingga hwengut, di akwi wun hundi xékétandi. Laodisi-aka hayiwun hundi guni akwi hérae xékétanguni.

17 Guni Arkipusré angi watanguni, “Méni Néma Du Krais Jisasmbu héramén jém̄ba sarékéta wun jém̄ba atéfék yaséketaméni.”

18 Némbuli wuni Pol wuna hundi hayindé dumbu nyingga hérae gunika dinguna naata wuni wuna tambambu ané hundi hayi. Guni séndé gembu hwawukaka sarékéta Godré watanguni, wunika. God gunika saréfa naata guniré yikafre hurundéte, wuni déré wa.

Wuna hundi yak.

**Godna Hundu
The New Testament and Jonah in the Hanga Hundu
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Jona long tokples Hanga Hundu
long Niugini**

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hanga Hundu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

1ddf7e66-687a-510b-a2b8-6f29f6c72eaf